

31993L0098

L 290/9

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

24.11.1993

SMĚRNICE RADY 93/98/EHS

ze dne 29. října 1993

o harmonizaci doby ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících

RADA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství, a zejména na čl. 57 odst. 2, článek 66 a článek 100a této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise ⁽¹⁾,

ve spolupráci s Evropským parlamentem ⁽²⁾,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru ⁽³⁾,

(1) vzhledem k tomu, že Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl a Mezinárodní úmluva o ochraně výkoných umělců, výrobců zvukových záznamů a záznamů rozhlasových organizací (Římská úmluva) stanovují pouze minimální dobu ochrany práv, ke kterým se vztahují, přičemž smluvními státem poskytují možnost, aby tyto doby prodloužily; že určité členské státy tuto možnost využily; že navíc určité členské státy nepřistoupily k Římské úmluvě;

(2) vzhledem k tomu, že v důsledku toho existují rozdíly mezi vnitrostátními právními předpisy, které upravují dobu ochrany autorského práva a práv s ním souvisejících, které brání volnému pohybu zboží a služeb a narušují soutěž na společném trhu; že by proto s přihlédnutím k hladkému fungování vnitřního trhu měly být harmonizovány právní předpisy členských států, aby se doby ochrany v celém Společenství sjednotily;

(3) vzhledem k tomu, že harmonizace se musí vztahovat nejen na dobu ochrany jako takovou, ale také na určitá prováděcí ustanovení, jako je den, od kterého se doba ochrany počítá;

(4) vzhledem k tomu, že ustanoveními této směrnice není dotčeno použití čl. 14bis odst. 2 písm. b), c) a d) a odst. 3 Bernské úmluvy členskými státy;

(5) vzhledem k tomu, že minimální doba ochrany stanovená Bernskou úmluvou, a to život autora a 50 let po jeho smrti, byla zamýšlena tak, aby poskytla ochranu autorovi a prvním dvěma generacím jeho potomků; že průměrná délka života ve Společenství se prodloužila do té míry, že tato doba není dostatečná k tomu, aby pokryla dvě generace;

(6) vzhledem k tomu, že některé členské státy poskytly dobu ochrany delší než 50 let po smrti autora, aby vyrovnaly vliv světových válek na využití autorových děl;

(7) vzhledem k tomu, že k ochraně práv souvisejících zavedly některé členské státy dobu ochrany 50 let po oprávněném vydání nebo oprávněném sdělení veřejnosti;

(8) vzhledem k tomu, že podle postoje Společenství, který byl přijat pro Uruguayské kolo jednání v rámci Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT) by doba ochrany pro výrobce zvukových nosičů měla být 50 let po prvním vydání;

(9) vzhledem k tomu, že zachování nabytých práv je jednou z obecných právních zásad chráněných právním řádem Společenství; že proto harmonizace doby ochrany autorského práva a práv s ním souvisejících nemůže mít za následek snížení ochrany, kterou v současné době nositelé práv ve Společenství požívají; že za účelem zachování dopadů přechodných opatření na minimální úrovni a umožnění vnitřnímu trhu, aby v praxi fungoval, by harmonizace doby ochrany měla probíhat na základě nejdělsí lhůty;

(10) vzhledem k tomu, že ve svém sdělení ze dne 17. ledna 1991 „Doplňující informace k Zelené knize — Pracovní program Komise v oblasti autorského práva a práv s ním souvisejících“ Komise zdůrazňuje potřebu harmonizovat autorské právo a práva s ním související na vysoké úrovni ochrany, protože tato práva jsou pro duševní tvorbu zásadní, a dále zdůrazňuje, že jejich

⁽¹⁾ Úř. věst. C 92, 11.4.1992, s. 6 a Úř. věst. C 27, 30.1.1993, s. 7.

⁽²⁾ Úř. věst. C 337, 21.12.1992, s. 205 a rozhodnutí ze dne 27. října 1993 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

⁽³⁾ Úř. věst. C 287, 4.11.1992, s. 53.

- ochrana zajišťuje udržení a vývoj tvořivosti v zájmu autorů, kulturních odvětví, spotřebitelů a společnosti jako celku;
- (11) vzhledem k tomu, že za účelem zavedení vysoké úrovně ochrany, která bude současně splňovat požadavky vnitřního trhu a uspokojovat potřebu zavést právní prostředí, které bude napomáhat k harmonickému rozvoji literární a umělecké tvorby ve Společenství, by měla být doba ochrany autorského práva harmonizována na 70 let po smrti autora nebo 70 let poté, co byla oprávněně sdělena veřejnosti a u práv souvisejících 50 let po události, od které lhůta běží;
- (12) vzhledem k tomu, že souborná díla jsou chráněna podle čl. 2 odst. 5 Bernské úmluvy, pokud na základě jejich výběru a uspořádání jejich obsahu tvoří duševní výtvor; že tato díla jsou chráněna jako taková, aniž je dotčeno autorské právo ke každé součásti, která tvoří součást takového souborného díla; že proto může být zvláštní doba ochrany použita na díla, která tvoří součást souborného díla;
- (13) vzhledem k tomu, že ve všech případech, kdy je jedna nebo více fyzických osob identifikována jako autor, by měla být doba ochrany počítána od jejich smrti; že otázka autorství celého díla nebo jeho části je skutkovou otázkou, o které mají rozhodovat vnitrostátní soudy;
- (14) vzhledem k tomu, že doba ochrany by měla být počítána od 1. ledna roku, který následuje po příslušné události tak, jak je uvedeno v Bernské a Římské úmluvě;
- (15) vzhledem k tomu, že článek 1 směrnice Rady 91/250/EHS ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů ⁽¹⁾ stanoví, že členské státy mají chránit počítačové programy jako literární díla podle autorského práva ve smyslu Bernské úmluvy; že tato směrnice harmonizuje dobu ochrany literárních děl ve Společenství; že článek 8 směrnice 91/250/EHS, který pouze obsahuje předběžnou úpravu doby ochrany počítačových programů, by tedy měl být zrušen;
- (16) vzhledem k tomu, že články 11 a 12 směrnice Rady 92/100/EHS ze dne 19. listopadu 1992 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem ⁽²⁾ obsahují, aniž je dotčena další harmonizace, ustanovení pouze o minimální době ochrany; že tato směrnice takovou další harmonizaci stanovuje; že tyto články by tedy měly být zrušeny;
- (17) vzhledem k tomu, že ochrana fotografií je v členských státech upravena rozdílně; že za účelem dosažení dostatečné harmonizace doby ochrany fotografických děl, zejména těch, které jsou vzhledem ke své umělecké nebo odborné povaze významné v rámci vnitřního trhu, je nezbytné vymezit úroveň původnosti, kterou požaduje tato směrnice; že fotografické dílo je ve smyslu Bernské úmluvy považováno za původní dílo, pokud se jedná o autorův vlastní duševní výtvor, který odráží jeho osobnost, přičemž se neberou v úvahu žádná jiná kritéria, například hodnota nebo účel; že ochranu ostatních fotografií by měly upravovat vnitrostátní právními předpisy;
- (18) vzhledem k tomu, že za účelem zabránění rozdílům v době ochrany týkající se souvisejících práv je nezbytné stanovit stejný časový bod, od kterého se počítá doba v celém Společenství; že by výkon, záznam, přenos a oprávněné sdělení veřejnosti, to znamená prostředky, kterými se předmět práva souvisejícího s právem autorským stává obecně vnímatelný osobám všemi příslušnými způsoby, měly být vzaty v úvahu pro výpočet doby ochrany bez ohledu na zemi, kde se tento výkon, záznam, přenos, oprávněné vydání nebo oprávněné sdělení veřejnosti uskutečňuje;
- (19) vzhledem k tomu, že práva vysílacích organizací k jejich vysílání by neměla být časově neomezená, ať již jde o vysílání po drátě nebo bezdrátové vysílání, pomocí kabelu nebo prostřednictvím družice; že je proto nezbytné, aby doba ochrany běžela pouze od prvního přenosu konkrétního vysílání; že tomuto ustanovení je třeba rozumět tak, že vylučuje, aby nová doba běžela v případech, kdy vysílání je totožné s předešlým vysíláním;
- (20) vzhledem k tomu, že členské státy by měly mít volnost zachovat nebo zavést jiná práva související s právem autorským, zejména pokud jde o ochranu kritických a vědeckých vydání; že za účelem zajištění transparentnosti na úrovni Společenství je však nezbytné, aby členské státy, které zavádějí nová práva související s právem autorským, o nich uvědomily Komisi;
- (21) vzhledem k tomu, že je užitečné jasně stanovit, že se harmonizace stanovená touto směrnicí nevztahuje na osobnostní práva;
- (22) vzhledem k tomu, že u děl, jejichž zemí původu je ve smyslu Bernské úmluvy třetí země a jejichž autor není státním příslušníkem členského státu Společenství, by se

⁽¹⁾ Úř. věst. L 122, 17.5.1991, s. 42.

⁽²⁾ Úř. věst. L 346, 27.11.1992, s. 61.

mělo použít srovnání dob ochrany za předpokladu, že doba přiznávaná ve Společenství nesmí být delší, než je doba stanovená v této směrnici;

- (23) vzhledem k tomu, že pokud nositel práv, který není státním příslušníkem členského státu Společenství, má nárok na ochranu podle mezinárodních smluv, měla by doba ochrany souvisejících práv být stejná jako doba stanovená v této směrnici, s tím, že nesmí být delší než doba, která je stanovena ve třetí zemi, které je nositel práv státním příslušníkem;
- (24) vzhledem k tomu, že srovnání dob ochrany v členských státech by se nemělo dostat do konfliktu s jejich mezinárodními závazky;
- (25) vzhledem k tomu, že z důvodu hladkého fungování vnitřního trhu by se tato směrnice měla uplatňovat od 1. července 1995;
- (26) vzhledem k tomu, že členské státy by měly mít volnost přijmout ustanovení o výkladu, změnách a dalším plnění smluv o využívání chráněných děl a jiných předmětů, které byly uzavřeny před prodloužením doby ochrany vyplývající z této směrnice;
- (27) vzhledem k tomu, že úcta k nabytým právům a oprávněná očekávání tvoří součást právního řádu Společenství; že členské státy mohou zejména stanovit, že za určitých okolností nemusí autorské právo a práva s ním související, která se podle této směrnice obnoví, zavazovat k placení osoby, které v dobré víře překročily k využívání děl v době, kdy taková díla byla volná,

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Trvání autorského práva

- Práva autora literárního nebo uměleckého díla ve smyslu článku 2 Bernské úmluvy trvají po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti bez ohledu na den, kdy bylo dílo oprávněně sděleno veřejnosti.
- U díla spoluautorů se doba stanovená v odstavci 1 počítá od smrti posledního žijícího autora.
- U anonymních děl či pseudonymních děl trvá doba ochrany 70 let od oprávněného sdělení díla veřejnosti. Pokud však

autorem přijatý pseudonym nevzbuzuje žádné pochyby o jeho totožnosti, nebo pokud autor odhalí svou totožnost během doby uvedené v první větě, řídí se doba ochrany podle odstavce 1.

4. Pokud členský stát přijme zvláštní ustanovení o autorském právu pro díla kolektivní nebo o právnické osobě označené za nositele práv, počítá se doba ochrany podle ustanovení odstavce 3, s výjimkou případů, kdy fyzické osoby, které vytvořily dílo jako takové, jsou označeny jako takové ve verzích díla, které byly sděleny veřejnosti. Tímto odstavcem nejsou dotčena práva identifikovaných autorů, jejichž identifikovatelné příspěvky jsou obsaženy v takových dílech, na jejichž příspěvky se odstavec 1 nebo 2 vztahuje.

5. V případě, že dílo je vydáno ve svazcích, po částech, číslech nebo epizodách a doba ochrany běží od doby, kdy dílo bylo oprávněně sděleno veřejnosti, běží doba ochrany pro každou takovou část samostatně.

6. V případech děl, u kterých se doba ochrany nepočítá od smrti autora nebo autorů, a která nebyla oprávněně sdělena veřejnosti v průběhu sedmdesáti let od jejich vytvoření, ochrana skončí.

Článek 2

Kinematografická a audiovizuální díla

- Hlavní režisér kinematografického nebo audiovizuálního díla se považuje za jeho autora nebo jednoho z autorů. Členské státy mohou označit i jiné spoluautory.
- Doba ochrany kinematografických nebo audiovizuálních děl končí 70 let po smrti poslední z těchto žijících osob, bez ohledu na skutečnost, zda jsou tyto osoby označeny za spoluautory: hlavního režiséra, autora scénáře, autora dialogu a skladatele hudby, která byla zvláště vytvořena pro užití v kinematografickém nebo audiovizuálním díle.

Článek 3

Trvání práv souvisejících s právem autorským

- Práva výkonných umělců uplynou za 50 let ode dne podání výkonu. Pokud je však záznam výkonu oprávněně vydán nebo oprávněně sdělen veřejnosti v průběhu této doby, uplynou práva za 50 let ode dne, kdy došlo k prvnímu takovému vydání nebo prvnímu takovému sdělení veřejnosti, a to podle toho, která událost nastane dříve.
- Práva výrobců zvukových nosičů uplynou za 50 let po pořízení záznamu. Pokud je však zvukový záznam v průběhu této

doby oprávněně vydán nebo oprávněně sdělen veřejnosti, uplynou práva za 50 let ode dne, kdy došlo k prvnímu takovému vydání nebo sdělení veřejnosti, podle toho, která z těchto skutečností nastane dříve.

3. Práva výrobců prvotního záznamu filmu uplynou za 50 let od pořízení záznamu. Pokud však byl film v průběhu této doby oprávněně vydán nebo oprávněně sdělen veřejnosti, potom práva uplynou za 50 let ode dne prvního takového vydání nebo prvního sdělení veřejnosti, a to podle toho, která z těchto skutečností nastane dříve. „Filmem“ se rozumí kinematografické nebo audiovizuální dílo nebo pohyblivé obrazové sekvence bez ohledu na to, zda jsou doprovázeny zvukem či nikoliv.

4. Práva vysílacích organizací uplynou za 50 let ode dne prvního vysílání, ať již jde o vysílání po drátě nebo bezdrátové vysílání, pomocí kabelu nebo prostřednictvím družice.

Článek 4

Ochrana dosud nezveřejněných děl

Každá osoba, která po uplynutí autorskoprávní ochrany poprvé oprávněně vydá nebo oprávněně sdělí veřejnosti dosud nezveřejněné dílo, požívá ochrany na úrovni majetkových práv autorských. Doba ochrany takových práv trvá 25 let ode dne, kdy bylo dílo oprávněně vydáno nebo oprávněně sděleno veřejnosti.

Článek 5

Kritická a vědecká vydání

Členské státy mohou chránit kritická a vědecká vydání děl, která se stala z hlediska práva autorského volná. Maximální doba ochrany takových práv činí 30 let ode dne, kdy bylo takové vydání poprvé oprávněně vydáno.

Článek 6

Ochrana fotografií

Fotografie, které jsou původní v tom smyslu, že jsou autorovým vlastním duševním výtvořem, jsou chráněny podle článku 1. Na rozhodování o jejich způsobilosti k ochraně se nepoužijí žádná další kritéria. Členské státy mohou stanovit i ochranu ostatních fotografií.

Článek 7

Ochrana ve vztahu ke třetím zemím

1. Pokud je zemí původu díla ve smyslu Bernské úmluvy třetí země a autor díla není státním příslušníkem členského státu Spo-

lečenství, uplyne doba ochrany poskytovaná členskými státy v den, kdy uplyne ochrana přiznávaná v zemi původu díla, nemůže však být delší, než je doba stanovená v článku 1.

2. Doba ochrany stanovená v článku 3 se vztahuje také na nositele práv, kteří nejsou státními příslušníky členského státu Společenství, pokud jim členské státy ochranu poskytují. Aniž jsou dotčeny mezinárodní závazky členských států, doba ochrany přiznávaná členskými státy však uplyne nejpozději v den uplynutí ochrany přiznávané v zemi, které je nositel práv státním příslušníkem, a nesmí být delší než doba stanovená v článku 3.

3. Členské státy, které v den přijetí této směrnice přiznávají, zejména v souladu s jejich mezinárodními závazky, delší dobu ochrany, než je ta, která vyplývá z ustanovení odstavců 1 a 2, mohou zachovat tuto ochranu až do uzavření mezinárodních smluv o době ochrany autorského práva nebo práv s ním souvisejících.

Článek 8

Počítání dob

Doby stanovené v této směrnici se počítají od 1. ledna roku následujícího po události, od které běží.

Článek 9

Osobnostní práva

Tato směrnice se nedotýká předpisů členských států upravujících osobnostní práva.

Článek 10

Přechodná ustanovení

1. Pokud doba ochrany, která je delší než odpovídající doba stanovená v této směrnici, již běží v členském státě v den uvedený v čl. 13 odst. 1 této směrnice, nezpůsobí tato směrnice zkrácení doby ochrany v uvedeném členském státě.

2. Doba ochrany stanovená v této směrnici se vztahuje na všech na díla a předměty ochrany, které jsou chráněny alespoň v jednom členském státě v den uvedený v čl. 13 odst. 1 podle vnitrostátních předpisů o autorském právu nebo právech s ním souvisejících, nebo které splňují podmínky ochrany podle směrnice 92/100/EHS.

3. Touto směrnicí nejsou dotčena žádná využívání uskutečněná přede dnem uvedeným v čl. 13 odst. 1. Členské státy přijmou

nezbytná ustanovení zejména na ochranu práv nabytých třetími osobami.

4. Členské státy nejsou povinny používat čl. 2 odst. 1 na kinematografická nebo audiovizuální díla, která byla vytvořena před 1. červencem 1994.

5. Členské státy mohou stanovit den počátku použitelnosti čl. 2 odst. 1, tento den však nesmí být pozdější než 1. červenec 1997.

Článek 11

Technická úprava

1. Článek 8 směrnice 91/250/EHS se zrušuje.
2. Články 11 a 12 směrnice 92/100/EHS se zrušují.

Článek 12

Oznamovací postup

Členské státy oznámí Komisi bez odkladu všechny návrhy právních předpisů týkajících se zavedení nových souvisejících práv včetně hlavních důvodů pro jejich zavedení a zamýšlenou dobu ochrany.

Článek 13

Obecná ustanovení

1. Členské státy přijmou právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s ustanoveními článků 1 až 11 této směrnice nejpozději do 1. července 1995. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Přijímají-li členské státy tato opatření, musí v nich být učiněn odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

2. Členské státy použijí článek 12 ode dne oznámení této směrnice.

Článek 14

Tato směrnice je určena členskými státy.

V Bruselu dne 29. října 1993.

Za Radu
předseda
R. URBAIN